

ISSN 2310-4678

НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ЖУРНАЛ

ЗБАЛАНСОВАНЕ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

3/2014

ЗБАЛАНСОВАНЕ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Виходить 4 рази на рік

№ 3/2014

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Головний редактор

ФУРДИЧКО ОРЕСТ ІВАНОВИЧ

д.е.н., професор, академік НААН

Заступники головного редактора

Балян Ануш Валеріївна

д.е.н., професор, академік НААН

Кваша Сергій Миколайович

д.е.н., професор, академік НААН

Відповідальний секретар

Шкуратов Олексій Іванович

к.е.н., с.н.с

- Алекнавічюс Пранас Юозович** • д.соц.н., професор
- Булигін Сергій Юрійович** • д.с.-г.н., професор, академік НААН
- Буркинський Борис Володимирович** • д.е.н., професор, академік НАН України
- Волков Сергій Миколайович** • д.е.н., професор, академік РАСГН
- Гуцуляк Григорій Дмитрович** • д.е.н., професор, чл.-кор. НААН
- Дребот Оксана Іванівна** • д.е.н., с.н.с.
- Жан-Крістоф Крол** • д.е.н., професор
- Жук Валерій Миколайович** • д.е.н., професор, чл.-кор. НААН
- Зіновчук Наталія Василівна** • д.е.н., професор
- Калетнік Григорій Миколайович** • д.е.н., професор, академік НААН
- Калмиков Андрій Васильович** • к.е.н., доц.
- Ковальські Анджей** • д.е.н., професор
- Кравців Василь Степанович** • д.е.н., професор
- Лавров Віталій Васильович** • д.с.-г.н., професор
- Лицур Ігор Миколайович** • д.е.н., с.н.с.
- Лупенко Юрій Олексійович** • д.е.н., професор, академік НААН
- Мишенін Євген Васильович** • д.е.н., професор
- Моклячук Лідія Іванівна** • д.с.-г.н., професор
- Плугатар Юрій Володимирович** • д.с.-г.н., с.н.с.
- Скидан Олег Васильович** • д.е.н., доцент
- Собчик Вікторія** • д.с.-г.н., професор
- Стадник Анатолій Петрович** • д.с.-г.н., с.н.с.
- Тараріко Олександр Григорович** • д.с.-г.н., професор, академік НААН
- Хвесик Михайло Артемович** • д.е.н., професор, академік НААН
- Шерстобосва Олена Володимирівна** • д.с.-г.н., професор
- Шершун Микола Харитонович** • д.е.н., доцент

Засновники:

Інститут агроекології і природокористування НААН

ТОВ «Екоінвестком»

Свідоцтво про реєстрацію
КВ № 18960-7750 Р від 29.05.2012

Видавець:

ТОВ «Екоінвестком»

Свідоцтво про реєстрацію
ДК № 4293 від 02.04.2012

Адреса редакції:

03143, м. Київ, вул. Метрологічна, 12

тел./факс: (044) 526-33-36

www.natureus.org.ua

e-mail: nature_us@ukr.net

Журнал включено

*до Переліку наукових фахових видань України
з ЕКОНОМІЧНИХ (наказ МОН України № 1411 від 10.10.2013 р.)
та СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ НАУК
(наказ МОН України № 463 від 25.04.2013 р.)*

Журнал включено

**до міжнародних інформаційних та наукометричних баз:
Index Copernicus, Research Bible, РИНЦ**

Рекомендовано до друку

*Вченою радою Інституту агроекології
і природокористування НААН
(протокол № 9 від 16.09.2014 р.)*

Відповідальність за добір і викладення фактів несуть автори.
Точка зору редколегії не завжди збігається з позицією авторів.

Підписано до друку 25.09.2014 р. Формат 60×84/8. Друк офсетний.

Ум. друк. арк. 16,28. Наклад 300 прим. Зам. № ЗП-03-14.

Оригінал-макет та друк ТОВ «ДІА». 03022, Київ-22, вул. Васильківська, 45

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Гуторов О.І. Проблеми формування збалансованої системи природокористування в сільському господарстві.....	3
Лакида П.І., Терент'єв А.Ю., Алексіук І.І. Особливості динаміки таксаційних показників соснових деревостанів природного походження Полісся України.....	10
Аветисян Ю.Ф., Ліханов А.Ф., Коломієць Ю.В., Григоріук І.П. Роль гістохімічних бар'єрів у розвитку бактеріальної крапчатості репродуктивних органів томата звичайного.....	15
Кіров В.І. Кластерний підхід до розвитку рекреаційно- туристичної діяльності у межах природоохоронних територій.....	21
Корнілова Н.А. Створення рослинних композицій з урахуванням алелопатичної активності полину гіркого.....	24
Бабань В.П. Будівництво водосховищ і ставів рибогосподарського призначення басейну Південного Бугу Вінницької області: історичні аспекти.....	30

ЕКОЛОГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Левковська Л.В., Рижова К.І. Водогосподарсько-меліоративний комплекс в системі продовольчої безпеки України.....	34
Орел О.І. Напрями організації екологічного консалтингу в сільській місцевості.....	39
Мартинчук І.В. Система заходів щодо адаптації лісових екосистем України до вимог сертифікації FSC.....	44
Терещенко В.Ф., Мельник П.П. Еколого-економічні показники оцінки об'єкта екологічного аудиту.....	51
Василенко М.Г. Ефективність Ендوفіту і Гумісолу по посівах пшениці ярої на сірих лісових ґрунтах.....	56
Мартинюк І.І. Роль екологічних чинників у підвищенні ефективності виробництва дрібних аграрних товаровиробників.....	60

ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО
ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА

Дубовий В.І., Ткалич В.В., Дубовий О.В. Агроекологічне обґрунтування культурозміни в ґрунтових теплицях та оранжереях.....	64
--	----

THEORY AND PRACTICE
OF NATURE MANAGEMENT

Gutorov O. Issues over the formation of a balanced system of environmental management in agriculture.....	3
Lakyda P., Terent'ev A., Alekseyuk I. Dynamics peculiarities of inventory indicators of pine stands of a natural origin of Ukraine Polissya.....	10
Avetisyan Yu., Likhanov A., Kolomijets Yu., Hryhoryuk I. Role of histochemical barriers in the development of bacterial pointness of the tomato ordinary reproductive organs.....	15
Kirov V. A cluster approach to the development of the recreation tourism activity within protected areas.....	21
Kornilova N. Creating of a plant compositions considering the Allelopathic activity of the Artemisia absinthium.....	24
Baban V. Construction of reservoirs and ponds of industrial fishing at the South Bug River Basin of Vinnytsia region: historical aspects.....	30

ENVIRONMENTAL MANAGEMENT

Levkovska L., Ryzhova K. The water household reclamation complex within the system of food security in Ukraine.....	34
Orel O. Organization directions of the environmental consulting in rural areas.....	39
Martynchuk I. System of measures on Ukraine forest ecosystems adaptation to the requirements of FSC certification.....	44
Tereshchenko V., Melnyk P. Ecological and economic indicators of assessment of the environmental audit object.....	51
Vasylenko M. The Endophyte and Humisol efficiency by spring wheat sowings on gray forest soils.....	56
Martyniuk I. The role of environmental factors in enhancing the efficiency of small agricultural producers.....	60

PROTECTION
OF ENVIRONMENT

Dubovyi V., Tkalych V., Dubovyi O. Agroecological substantiation of cultivation-changes in ground hothouses and greenhouses.....	64
--	----

Вовкодав Г.М. Туристично-рекреаційний потенціал Кодимського району Одеської області	69
Проневич В.А. Вплив погодних умов на продуктивність кормових культур на осушених торфових ґрунтах	74
Мартинюк О.А. Стан та роль земель лісгосподарського призначення Закарпаття в умовах антропогенного навантаження	78
Корнута Ю.П. Агроекологічні особливості мінерального удобрення льону-довгунця	83

ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ

Мартин А.Г., Копайгора Б.М. Управління землями сільськогосподарського призначення державної власності: впровадження європейського досвіду	88
Жданюк Б.С., Ковальчук І.П. Вплив землекористування на стан ґрунтового покриву Мізоцького кряжу	93
Ковалів О.І., Гнатів Н.Б. Комплексний землеустрій — гарантія збалансованого природокористування	101
Опенько І.А., Євсюков Т.О. Удосконалення обліку земель під полезахисними лісовими насадженнями в кадастрово- реєстраційній системі	106
Занько Б.М. Бухгалтерський облік земель та інформаційне забезпечення їх оподаткування	112
Малащук О.С. Ранжування землекористувань за ступенем інвестиційної привабливості	116
Паленичак О.В. Формування інвестиційної привабливості екологічнобезпечного землекористування	120

ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА

Опришко Н.О., Терновий Ю.В., Пасічник Н.А. Вплив комплексного застосування Біополіциду та Фосфоентерину на ураженість кореневими гнилями та продуктивність огірка	124
Дубовий В.І., Табакаєва М.Г. Вплив осаду стічних вод на продуктивність і якість зерна пшениці	127

Vovkodav H. Tourism and recreational potential of the Kodyma district of Odessa region	69
Pronevych V. The impact of weather conditions on productivity of forage crops on drained peat soils	74
Martynyuk O. Status and role of forestry purposes land of Transcarpathia in conditions of anthropogenic stress	78
Kornuta Yu. Agroecological features of the fiber flax mineral fertilization	83

LAND USING

Martyn A., Kopaygora B. Management of agricultural purposed land of state property: the introduction of European experience	88
Zhdanyuk B., Kovalchuk I. The impact of land use on the state of the Mizotskyy boules soil cover	93
Kovaliv O., Gnativ N. Comprehensive Land Management — a guarantee of sustainable nature using	101
Open'ko I., Evsyukov T. Improvement of land records under shelterbelts forest plantations in the cadastre registration system	106
Zanko B. Accounting of lands and software for the taxation	112
Malashchuk O. The land use ranking by the degree of investment attractiveness	116
Palenychak O. Formation of investment attractiveness of the ecological-safety land use	120

ENVIRONMENTAL SAFETY

Opryshko N., Ternovyi Yu., Pasichnyk N. Effect of integrated application of Biopolitsyd and Fosfoenteryn on root rot infestation and productivity of cucumber	124
Dubovyi V., Tabakayeva M. Effect of sewage sludge on performance and quality of wheat grain	127

- України / О.І. Дробот // Наук. вісн. НУБіП України. — 2012. — Вип. 159 (1) — С. 67–77.
4. Системність А.С. Правом регулювання ведення державного лісового кадастру та обліку лісів як засіб економічного екологічної безпеки / А.С. Системний // Форум права. — 2016. — № 4. — С. 354–359.
 5. Системні Т.О. Дослідження до експертної оцінки стану землекористування на основі даних лісового кадастру / Т.О. Системна, А.Г. Мартин // Землепорядний вісн. 2004. — № 2. — С. 63–69.
 6. Закон України «Про Державний земельний кадастр» від 7 липня 2011 р. № 2613-VI.
 7. Мартин А.Г. Перспективи розвитку державного земельного кадастру в Україні / А.Г. Мартин // Національна безпека і оборона. — 2011. — № 6. — С. 48–51.
 8. Пастернак П.С. Дослідник з агролісомеліорації / П.С. Пастернак, В.І. Коптєв, О.М. Недашківський та ін., за ред. П.С. Пастернака — 2-е вид., перероб. і доп. — К.: Урожай, 1988. — 288 с.
 9. Патон В.С. Національна парадигма сталого розвитку України / за Заг. ред. акад. НАН України, д-т.н., проф., засл. діяча науки і техніки України В.С. Патона. — К.: Держ. установи «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України», 2012. — 72 с.
 10. Пилипенко А.И. Лесоводственные особенности и мелиоративное влияние полевых защитных лесных полос в условиях черноземной Степи Украины (Теоретическое и экспериментальное обоснование оптимальных конструкций лесополос) / А.И. Пилипенко. — К.: Изд-во УСХА, 1992. — 74 с.
 11. Попков М. Дотримання в Україні: факти і надії / М. Попков, Е. Кожушко, Н. Савушнік [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://prosvet.org.ua/>
 12. Про затвердження форм державної статистичної звітності з земельних ресурсів та інструкцій з заповнення державної статистичної звітності з кількісного обліку земель (форми № 5-зем, 6а-зем, 6б-зем, 3-зем). Наказ Держкомстату України від 03.11.1998 № 377 // Офіційний вісник України. 1998. № 50. 218 с.
 13. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про виконання плану реалізації Концепції розвитку агролісомеліорації в Україні» від 18 черв. 2014 р. № 582-р.
 14. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції розвитку агролісомеліорації в Україні» від 18 черес. 2013 р.
 15. Фурдичко О.І. Землі України і проблеми обліку використання лісових земель і лісових екосистем / О.І. Фурдичко, А. Бобко // Землепорядний вісник. — 2012. № 7. — С. 23–28.
 16. Юхновський В.Ю. Шляхи вирішення проблеми пожезахисного лісозаповнення в Україні / В.Ю. Юхновський, В.М. Малюга, М.О. Штофель, С.М. Дударець // Наук. пр. Лісівничої академії наук України. — Львів: РВВ НЛТУ України, 2009. — Вип. 7. — С. 62–65.
 17. Cadastral Futures: Building a New Vision for the Nature and Role of Cadastres. — 2011. — № 6. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.fig.net>.

УДК 687.43

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ЗЕМЕЛЬ ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЇХ ОПОДАТКУВАННЯ

Б.М. Занько

кандидат економічних наук

доцент кафедри бухгалтерського обліку

Національний університет Державної податкової служби України

Обґрунтовано необхідність накопичення в системі бухгалтерського обліку інформації щодо наявних у підприємства земельних ділянок, склад якої, зокрема, зумовлений вимогами податкового законодавства.

Ключові слова: бухгалтерський облік землі, земельна ділянка, земельний податок, нормативне грошове оцінювання земельної ділянки, основні засоби.

Земля є об'єктом права власності, і власник земельної ділянки має право використовувати її на свій розсуд, у тому числі при здійсненні господарської діяльності. Разом з тим у підприємств, які є власниками землі, виникають і певні обов'язки. Такі підприємства зобов'язані,

зокрема, дотримуватися вимог податкового законодавства, в тому числі обчислювати та сплачувати земельний податок.

Отже, власникам землі необхідна інформація про земельні ділянки, яка дасть можливість ефективно управляти ними при здійс-

ненні господарської діяльності та забезпечити виконання зобов'язань перед державою щодо обчислення, декларування й сплати земельного податку.

Тому актуальним є дослідження теоретико-методичних засад обліку землі та обґрунтування необхідності накопичення в системі бухгалтерського обліку повнішої інформації щодо наявної в підприємства землі.

Основні аспекти бухгалтерського обліку землі у своїх працях розглядали Ф.Ф. Бутинець, М.Я. Дем'яненко, В.М. Жук, І.В. Замула, Г.Г. Кірейцев, В.Г. Лінник, Н.М. Малюга, П.Т. Саблук, М.Г. Чумаченко та інші дослідники.

Відаючи належне науковим напрацюванням цих вчених, слід відзначити, що необхідність накопичення в системі бухгалтерського обліку інформації щодо наявних у підприємства земельних ділянок, склад якої, зокрема, зумовлений вимогами податкового законодавства, розглянуто не повною мірою, а тому потребує подальшого наукового дослідження. Саме в цій статті ми обґрунтовуємо ці питання.

Для України земля відіграє надзвичайно важливе значення. Вона є основним національним багатством, яке перебуває під особливою охороною держави, що встановлено п. 1 ст. 1 гл. 1 розд. I Земельного кодексу України [4]. З цього приводу В.М. Жук зазначає: «Наша країна має унікальний, світового масштабу та значення сільськогосподарський земельний потенціал, що й визначає потребу та величезну значимість організації обліку цього об'єкта» [3, с. 91].

Земельні ділянки як матеріальні активи, які утримує підприємство з метою використання їх у процесі виробництва/діяльності або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більший одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік), класифікуються в бухгалтерському обліку як основні засоби [9]. Якщо земельна ділянка належить підприємству за правом власності, то її облік ведеться на субрахунку 101 «Земельні ділянки» до рахунка 10 «Основні засоби» [5].

Враховуючи важливість для України та її економіки такого активу, як земля, необхідно чітко уявляти, яку саме інформацію щодо земельних ділянок слід накопичувати в системі бухгалтерського обліку. Як вважає Н.М. Ткаченко, «метою бухгалтерського обліку земельних ділянок є надання відомостей про землю, необхідних для зовнішніх користувачів з метою інвестицій, для поліпшення земельних угідь і внутрішніх користувачів для прийняття управ-

лінських рішень, пов'язаних із забезпеченням ефективного використання земель України» [10, с. 163].

Для сільськогосподарських підприємств земельні ділянки є активами, які безпосередньо задіяні при вирощуванні сільгосппродукції і від властивостей яких значною мірою залежить кількість і якість отриманого урожаю. Таким підприємствам доцільно виділити основні елементи облікової політики, важливі для обліку земельних ресурсів. З цього приводу В.М. Хомка зауважує, що «відображення земельних ресурсів як об'єктів бухгалтерського обліку насамперед необхідне для належної побудови облікової політики конкретного сільськогосподарського підприємства. Серед основних елементів облікової політики найважливішими для обліку земельних ресурсів є затвердження правил документообігу і технології оброблення облікової інформації та складання реєстрів, аналітичного і синтетичного обліку, розроблення робочого плану рахунків» [11, с. 313].

Дійсно, належним чином розроблені правила документообігу та технологія оброблення облікової інформації мають важливе значення для обліку земельних ресурсів. Проте для кожного власника земельної ділянки важливо з'ясувати, яку саме інформацію про земельну ділянку необхідно накопичувати в системі бухгалтерського обліку, зокрема в аналітичному обліку. Т.Г. Китайчук та Ю.М. Мудрик вважають, що «зміст об'єктів аналітичного обліку земельних ділянок визначений статтею 203 Земельного кодексу України та зводиться до обліку кількості і якості земель. Облік кількості земель відображає інформацію, яка характеризує кожен земельну ділянку за площею і складом угідь та їх підвидами відповідно до класифікації, затвердженої центральними органами виконавчої влади з питань статистики та земельних ресурсів. Облік якості земель відображає інформацію, яка характеризує земельні угіддя за природними та набутими властивостями (в тому числі поліпшеннями), що впливають на їхню продуктивність, економічну цінність, а також за ступенем забрудненості» [6, с. 140].

Об'єкти бухгалтерського обліку, тому числі земельні ділянки, вимірюються і узагальнюються в грошовому вимірнику, тому в бухгалтерському обліку і фінансовій звітності обов'язково відображається вартість земельної ділянки, яка є власністю підприємства. На фактори, що впливають на цей показник, звертають увагу З.Ф. Бриндзя та А.З. Бриндзя, які зауважують, що «первісна вартість ділянки залежить від: оточення, в тому числі від інфраструктури; дозволених напрямів використання; того, що розміщено на ній; природних умов;

надр та складу поверхневого шару (не завжди); політичної стабільності та коливань попиту; стану економіки та рівня розвитку країни, регіону; стану її власних корисних властивостей» [1, с. 127].

Інформація, яка стосується земельних ділянок підприємства, має важливе значення для всіх підсистем бухгалтерського обліку. Про це говорить Б.С. Гузар, який заявляє, що «облік земельних угідь посідає певне місце в системі бухгалтерського обліку, в його фінансовій, управлінській і податковій підсистемах. Метою обліку земель у підсистемі фінансового обліку є формування інформації в кількісному, якісному та вартісному вимірниках про землі, що належать підприємству на правах власності, користування й оренди, зміна протягом року її вартості в грошовому виразі на підставі даних первинних документів і реєстрів аналітичного та синтетичного обліку. В управлінському — надасть інформацію управлінському персоналу, на підставі якої можна приймати рішення про ефективність і цільове використання земель, їхню економічну оцінку. ... У податковому — на основі даних фінансового та управлінського обліку обчислити земельний податок і орендну плату» [2, с. 96].

Власники земельних ділянок є платниками земельного податку, що встановлено п. 269.1 ст. 269 Податкового кодексу України [8]. Землі України за основним цільовим призначенням поділяються на такі категорії: землі сільськогосподарського призначення; землі житлової та громадської забудови; землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення; землі оздоровчого призначення; землі рекреаційного призначення; землі історико-культурного призначення; землі лісгосподарського призначення; землі водного фонду; землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення, що встановлено ст. 19 гл. 4 розд. II Земельного кодексу України [4]. Проте при обчисленні земельного податку, крім категорії землі, слід враховувати також багато інших факторів, які стосуються конкретної земельної ділянки, що зумовлено вимогами податкового законодавства.

Щоб визначити базу оподаткування земельним податком земельні ділянки, які перебувають у власності підприємства, поділяють на дві групи:

1) земельні ділянки, нормативну грошову оцінку яких проведено. Як відзначає Т.П. Остапчук, «в основі нормативної грошової оцінки земельних ділянок закладені неринкові механізми формування вартості. Ця оцінка є перехідним варіантом бази для оподаткування земельної власності» [7, с. 140];

2) земельні ділянки, нормативну грошову оцінку яких не проведено.

Для земельних ділянок, які належать до першої групи, базою оподаткування є нормативна грошова оцінка ділянки з урахуванням коефіцієнта індексації, визначеного відповідно до порядку, встановленого розділом XIII «Плата за землю» Податкового кодексу України. Для земельних ділянок, які належать до другої групи, базою оподаткування є площа ділянки, встановлена п. 271.1 ст. 271 Податкового кодексу України [8].

Щоб правильно застосувати ставки земельного податку, встановлені у відсотках від нормативної грошової оцінки сільськогосподарських угідь (незалежно від місцезнаходження), відповідні земельні ділянки поділяють на дві групи, для яких застосовуються різні ставки податку: 1) рілля, сіножаті та пасовища; 2) багаторічні насадження.

При обчисленні земельного податку щодо земельних ділянок, наданих на землях лісгосподарського призначення (незалежно від місцезнаходження), в аналітичному обліку відповідну ділянку слід віднести до відповідної групи (підгрупи), які оподатковуються з урахуванням особливостей, встановлених ст. 273 Податкового кодексу України [8]:

1) лісові землі;

2) нелісові землі, які надані у встановленому порядку та використовуються для потреб лісового господарства, у тому числі:

а) сільськогосподарські угіддя;

б) ділянки, зайняті виробничими, культурно-побутовими, житловими будинками та господарськими будівлями і спорудами.

Якщо нормативну грошову оцінку земельних ділянок не проведено, і вони розташовані в межах населених пунктів, то для підприємства важливо мати інформацію щодо чисельності населення в населеному пункті, в якому розміщена така ділянка. Ставки земельного податку залежать від того, до якої з дев'яти груп, сформованих за чисельністю населення (до 3 тис. осіб; 3–10 тис. осіб; 10–20 тис. осіб тощо), належить населений пункт, де розташована відповідна земельна ділянка. Крім того, в певних випадках при обчисленні земельного податку додатково до ставки земельного податку слід застосовувати коефіцієнти. Підвищувальні коефіцієнти до ставок земельного податку передбачені для земельних ділянок, розташованих, зокрема, в містах обласного значення чи Києві, або знаходяться в населених пунктах, віднесених Кабінетом Міністрів України до курортних (наприклад, на Чорноморському узбережжі Миколаївської, Одеської, Херсонської областей тощо). На суму земельного податку,

що сплачується до бюджету власником землі, впливає також функціональне призначення земельної ділянки [8].

Вище наведено лише частину факторів, які слід враховувати власникам земельних ділянок при обчисленні земельного податку. Проте викладеного достатньо для розуміння того, що підприємствам необхідна інформація не лише про кількість та вартість власних земель, й досить значний спектр інформації щодо кожної земельної ділянки, склад якої зумовлений вимогами податкового законодавства. Це дасть змогу ефективно управляти підприємством і, зокрема, створити передумови для нарахування правильної суми земельного податку. Накопичувати таку інформацію доцільно в системі бухгалтерського обліку.

ВИСНОВКИ

1. Власникам землі для ефективного управління нею, а також для забезпечення повноти сплати земельного податку до бюджету необхідно мати докладну інформації щодо кожної земельної ділянки. Сказане стосується як даних про кількість та вартість землі, так і цілого спектра інформації, на підставі якої можна забезпечити правильне нарахування земельного податку — нормативної грошової оцінки земельної ділянки, категорії землі за цільовим призначенням, місцезнаходження земельної ділянки (в тому числі чисельності населення в населеному пункті, де знаходиться така ділянка, типу населеного пункту — місто обласного значення чи ні, курортний або гірський населений пункт чи ні), її функціонального призначення тощо.

2. Таку інформацію слід накопичувати в системі бухгалтерського обліку. Враховуючи це, доцільно розробити форму внутрішнього документа — групувальної відомості, в якій була б відображена докладна інформація щодо наявних на підприємстві земельних ділянок, у тому числі й дані, необхідні для правильного обчислення суми земельного податку.

Питання накопичення в системі бухгалтерського обліку інформації щодо земельних ділянок, необхідної для ефективного управління підприємством, зокрема для обчислення земельного податку, є актуальним і до кінця

не вирішеним, а тому потребує подальшого наукового дослідження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бридзя З.Ф. Проблеми використання, обліку та оцінки земель в ринкових умовах господарювання / З.Ф. Бридзя, А.З. Бридзя // *Наука й економіка*. — 2012. — № 2 (26). — С. 126–133.
2. Гузар Б.С. Удосконалення оцінки, обліку та контролю використання земельних ресурсів у ринкових умовах / Б.С. Гузар // *Економіка АПК*. — 2009. — № 6. — С. 95–103.
3. Жук В.М. Теоретичні аспекти розвитку бухгалтерського обліку в аграрній економіці / В.М. Жук // *Економіка АПК*. — 2009. — № 10. — С. 87–91.
4. Земельний кодекс України від 25.10.2001 р. № 2768-III [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.
5. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.
6. Китайчук Т.Г. Особливості обліку землі та земельних відносин / Т.Г. Китайчук, Ю.М. Мудрик // *Зб. наук. праць Таврійськ. держ. агротехнолог. ун-ту (економічні науки)*. — 2013. — № 2. — С. 137–143.
7. Остапчук Т.П. Обліково-методичне забезпечення експертної оцінки земель: стан і проблеми / Т.П. Остапчук // *Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки*. — 2012. — № 1 (59). — С. 140–144.
8. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.
9. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>.
10. Ткаченко Н.М. Актуальні питання обліку земельних ділянок України в умовах різних форм власності / Н.М. Ткаченко // *Вісн. економ. науки України*. — 2010. — № 2. — С. 162–165.
11. Хомка В.М. Особливості організації бухгалтерського обліку землі / В.М. Хомка // *Інноваційна економіка*. — 2013. — № 6. — С. 309–314.